

แสงกับการถ่ายภาพ

แสงกับการถ่ายภาพ

- "แสง" เป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดในการถ่ายภาพ หากไม่มีแสง กล้องก็คงไม่สามารถบันทึกภาพอะไรออกมาได้ เราสามารถแบ่งประเภทของแสงจากแหล่งกำเนิดแสงได้เป็น 2 ประเภทหลักๆ

1. แสงตามธรรมชาติ

- คือแสงจากดวงอาทิตย์เป็นแสงที่เราคุ้นเคยเป็นอย่างดี การถ่ายภาพส่วนใหญ่อาศัยแสงจากดวงอาทิตย์เป็นหลัก แสงจากดวงอาทิตย์จะมีสีที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาในแต่ละวัน เราไม่สามารถควบคุมแสงอาทิตย์ให้มีทิศทางหรือสีตามที่ต้องการได้ แต่เราสามารถเลือกช่วงเวลาและทิศทางของการถ่ายภาพได้
- ค่าสมดุลสีขาวของกล้อง (WB) ทำได้ง่ายและค่อนข้างแม่นยำ แสงมีความสว่างเพียงพอ ไม่มีความซับซ้อนมากเกินไป และคนส่วนใหญ่ก็คุ้นเคยกับการถ่ายภาพได้สภาพแสงธรรมชาติดีอยู่แล้ว ภาพที่ถ่ายภายใต้แสงธรรมชาติจะมีความสดใส ให้อารมณ์ของภาพที่เป็นธรรมชาติ

- การถ่ายภาพใต้แสงจากดวงอาทิตย์ควรเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสม เนื่องจากแสงในแต่ละช่วงของวัน ค่อนข้างแตกต่างกัน การถ่ายภาพในเวลาเช้า กลางวัน และเย็น จะให้อารมณ์ของภาพที่แตกต่างกันด้วย
- ปัญหาที่พบจากการถ่ายภาพภายใต้แสงประเภทนี้ก็คือ เราไม่สามารถควบคุมแสงและทิศทางได้ตามต้องการ บางครั้งก็แดดแรง แต่บางทีก็มีเมฆมาบัง เอาแน่เอานอนอะไรไม่ค่อยได้
- ได้ ดังนั้นเราจึงควรสังเกตสภาพแสงของแต่ละวัน และวางแผนล่วงหน้า เพื่อจะได้ถ่ายภาพในช่วงเวลาต่างๆได้อย่างราบรื่น

2.แสงประดิษฐ์

- คือแสงที่เกิดจากการประดิษฐ์ของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็น แสงจากหลอดไฟ โคมไฟ ดวงไฟตามท้องถนน แสงนีออนจากป้ายโฆษณา แสงจากพลุ แสงเทียน หรือแสงแฟลช แสงสว่างเหล่านี้จะมีอุณหภูมิและความสว่างที่แตกต่างจากแสงของดวงอาทิตย์ บางอย่างก็มีอุณหภูมิที่ต่ำกว่า เช่น แสงเทียน แสงจากหลอดไฟ ทั้งสแตน ซึ่งมีอุณหภูมิอยู่ที่ประมาณ **1800-3000 K**

- การถ่ายภาพภายใต้แสงแบบนี้ หากเป็นการถ่ายโดยไม่ได้มีการจัดแสงไว้ก่อน เช่น ภาพถ่ายแสงไฟตามท้องถนนตอนกลางคืน งานเลี้ยงสังสรรค์ในอาคารหรือสำนักงาน เราจะไม่สามารถควบคุมทิศทางของแสงหรือควบคุมได้แต่น้อยมาก เช่น เปิด-ปิดไฟบางดวงเท่านั้น
- ต่างจากการถ่ายภาพในสตูดิโอ ที่เราสามารถควบคุมทิศทางและความแรงของแสงได้
- การถ่ายภาพภายใต้แสงประดิษฐ์เหล่านี้มีข้อดีก็คือ แสงจะมีความแรงและทิศทางที่แน่นอน ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง ย้ายไปมาเหมือนแสงอาทิตย์ เราสามารถควบคุมทิศทางและความแรงแสงได้

ทิศทางของแสง

- ทิศทางของแสงเพราะแม้ว่าจะจะเป็นแสงที่มาจากแหล่งกำเนิดชนิดเดียวกัน แต่หากมีทิศทางที่แตกต่างกัน ก็จะส่งผลต่อมิติหรืออารมณ์ของภาพได้ ดังนั้นในการถ่ายภาพ เราควรพิจารณาเลือกทิศทางของแสงให้เหมาะสมด้วย เราสามารถแบ่งทิศทางของแสงได้หลัก 4 ทิศทาง คือ

1. แสงบน

- คือทิศทางแหล่งกำเนิดแสงอยู่บนหัวเรา เช่น ในตอนกลางวันดวงอาทิตย์จะอยู่ด้านบนหัว แสงที่ออกมาจะมีความเข้มสูงและกระจายเต็มพื้นที่ ก่อให้เกิดเงาตกกระทบทางด้านล่าง แสงในทิศทางดังกล่าวจึงไม่เหมาะในการถ่ายภาพคน เพราะจะทำให้เกิดเงาบริเวณใต้ตา ปาก และจมูก การถ่ายภาพที่เหมาะสมกับแสงชนิดนี้มีไม่กี่อย่าง เช่น ภาพกิจกรรมทั่วไป เช่น การแข่งกีฬา การแสดงต่างๆ เพราะแสงในทิศทางนี้จะมีความแรง มักจะไม่ถูกบดบังจากวัตถุอื่นๆ

2. แสงข้าง

- ไม่ว่าจะมาจากข้างซ้ายหรือขวาก็ตามซึ่งอาจจะส่องมาจากด้านข้างตรงๆ เป็นมุมฉาก หรือส่องเฉียงเข้ามา ก็ถือว่าเป็นแสงข้างทั้งสิ้น แสงที่มากจากทิศทางด้านข้างนี้ จะให้ภาพที่มีมิติ แต่จะก่อให้เกิดเงาในด้านตรงกันข้าม
- แสงข้างเหมาะกับการถ่ายภาพหลายๆแบบ ไม่ว่าจะ เป็น ภาพคน ทิวทัศน์ วัตถุสิ่งของ หรือภาพแบบมาโคร เพราะทำให้วัตถุมีมิติไม่เรียบแบน แต่ก็ต้องระวังเงาตกกระทบในด้านตรงข้าม
- หากถ่ายภาพด้วยแฟลชหรือแสงธรรมชาติที่มาจากด้านข้างแล้วพบว่า ฝั่งตรงข้ามมืดแนะนำให้ใช้รีแฟล็กซ์สะท้อนแสงบางส่วนกลับไปเพื่อลบเงาทางด้านตรงข้ามจะช่วยแก้ปัญหาเรื่องเงาได้(สำหรับการถ่ายภาพบุคคล)

3. แสงด้านหลัง

- ทิศทางที่แสงส่องมาจากด้านหลังของตัวแบบ หรือถ้าเรียกในมุมคนถ่ายก็คือ ทิศทางย้อนแสงนั่นเอง
- ที่เดียว ทิศทางย้อนแสงนี้ หากถ่ายภาพแบบปกติ เราจะได้ภาพวัตถุตรงหน้ากลายเป็นเงาดำ (หรือเรียกว่า **Silhouette**) ซึ่งจะดูแปลกตาเพราะจะเห็นแค่รูปทรงของวัตถุตัดกับสีท้องฟ้าข้างหลัง
- ในกรณีถ่ายภาพบุคคล ถ้าเรารู้จักแก้ไข เช่น ใช้แฟลชหรือรีแฟล็กซ์ช่วยเปิดเงามืด แสงด้านหลังก็ทำให้ตัวแบบดูโดดเด่นขึ้นมา สามารถจัดตำแหน่งให้ด้านหลังของตัวแบบมีแสงลอดออกมาตามขอบของใบหน้า (ริมไลท์) ดูสวยงามแปลกตากว่าการถ่ายภาพแบบปกติ

4.แสงด้านหน้า

- คือทิศทางที่แสงส่องเข้าหาตัวแบบทางด้านหน้าหรือตำแหน่งที่ช่างภาพหันหลังให้กับแหล่งกำเนิดแสง ถ้าเรียกในมุมมองคนถ่ายก็คือ ทิศตามแสงนั่นเอง ทิศทางตามแสงนี้จะให้ภาพที่เห็นรายละเอียดในส่วนต่างๆของวัตถุชัดเจน ไม่เกิดเงาทางด้านหน้า (เงาจะตกไปด้านหลังแทน) เหมาะสำหรับกรถ่ายภาพทั่วไป ไม่ว่าจะเป็น ทิวทัศน์หรือภาพคน แต่ก็อาจจะทำให้วัตถุที่ถ่ายดูเรียบแบนขาดมิติไปบ้าง เพราะไม่มีเงา แต่ในการถ่ายภาพทิวทัศน์ เรานิยมใช้ทิศทางตามแสงเป็นหลัก

แสงในช่วงเวลาต่าง ๆ

- การถ่ายภาพได้แสงธรรมชาติจากดวงอาทิตย์นั้น ถึงแม้ว่าเราจะไม่สามารถสั่งให้พระอาทิตย์เคลื่อนที่ไปไหนมาไหนหรือกำหนดความแรงได้ แต่เราก็สามารถเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสมให้กับการถ่ายภาพของเราได้ ดังนี้

1. ช่วงเวลาทอง 1 เช้าตรู่และตอนเย็น

- เป็นช่วงเวลาหลังพระอาทิตย์ขึ้น เช่น 6-9 โมงและก่อนพระอาทิตย์ตก เช่น 4-6 โมง ช่วงเวลานี้แสงแดดจะยังอ่อนมีแสงสีทองและมีทิศทางเฉียงเข้ามายังพื้นโลก การถ่ายภาพในช่วงเวลานี้จะทำให้ได้ภาพที่มีความนุ่มนวล คุมมิติ มองแล้วรู้สึกสบายตา อากาศกำลังดีไม่ร้อนจนเกินไป เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการถ่ายภาพบุคคลและภาพทิวทัศน์

2. ช่วงเวลาทอง 2 ย่ำรุ่งและย่ำค่ำ

- คือช่วงก่อนพระอาทิตย์ขึ้นและหลังพระอาทิตย์ตก ช่วงเวลานี้เราจะได้สีส้มของท้องฟ้าที่ค่อยๆเปลี่ยนเป็นสีต่างๆ และในจังหวะที่พระอาทิตย์กำลังขึ้นหรือตก เรายังสามารถเก็บภาพดวงอาทิตย์แบบเต็มดวงได้ ในช่วงเวลาดังกล่าวานิยมถ่ายภาพในลักษณะย้อนแสงเพื่อให้เกิดภาพเงาดำ (**Silhouette**) ของคนหรือวัตถุ จะได้ภาพที่ดูลึกลับดูแปลกตา เนื่องจากเวลาดังกล่าวแสงจะมีน้อยดังนั้นอาจต้องใช้ขาตั้งกล้องหรือเพิ่มค่า **ISO** ให้สูงพอที่จะถือกล้องให้นิ่งได้

3. ช่วงเวลาทอง 3 วันฟ้าคราม-ฝนตก

- ช่วงก่อนและหลังฝนตก เป็นช่วงที่ท้องฟ้าขมุกขมัว ไม่สดใส ช่างภาพหลายๆคนจึงไม่ค่อยชอบช่วงเวลาดังกล่าว แต่จริงๆแล้วแสงในช่วงเวลานี้จะมีความนุ่มนวลสูง เพราะแสงจากดวงอาทิตย์จะถูกเมฆซึ่งทำหน้าที่เหมือน **Soft Box** ขนาดใหญ่กรองเอาไว้ ทำให้ได้แสงที่นุ่มนวล มีคอนทราสต์ต่ำ เหมาะสำหรับถ่ายภาพบุคคลโดยเฉพาะ ส่วนช่วงหลังฝนตก เป็นที่ต้นไม้ใบหญ้าจะได้รับน้ำ จึงดูสดชื่นสีส้มมีความอึมครึมสูงเหมาะสำหรับการถ่ายภาพดอกไม้ ต้นไม้ หรือภาพทิวทัศน์

4. แสงที่ส่องผ่านหน้าต่าง (Window Light)

○ แสงส่องผ่านหน้าต่าง หรือที่เรียกว่า **Window Light** คือแสงจากภายนอกอาคารที่ลอดผ่านหน้าต่างเข้ามา (ไม่ใช่แสงที่ส่องตรงเข้ามาที่หน้าต่างตรงๆ) แสง **Window Light** นี้ ถือเป็นแสงที่เหมาะสมสำหรับการถ่ายภาพบุคคลมาก เนื่องจากมีความนุ่มนวลกว่าแสงอาทิตย์ตรงๆ โดยช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการถ่ายแสง **Window Light** คือช่วงสายๆไปจนถึงบ่ายๆที่แสงอาทิตย์เริ่มจะแรง ไม่เหมาะกับการยืนถ่ายนอกอาคารแล้ว เราสามารถย้ายเข้ามาถ่ายภาพในอาคาร โดยมองหาอาคารที่มีหน้าต่างยื่นบานใหญ่ยิ่งดี เพราะจะได้แสงที่นุ่มนวลมากขึ้น ส่วนอุปกรณ์เสริมที่ขาดไม่ได้ก็คือแผ่นสะท้อนแสงหรือรีแฟล็กซ์ ช่วยในการเปิดเงาในด้านตรงกันข้าม หากแสงจากหน้าต่างนั้นแรงเกินไป ก็อาจจะหาผ้ามายี่สิบขาวบางๆมาบังเพื่อลดความแรงของแสงลง

5. แสงแรง : แดดจัด ๆ ตอนเที่ยงวัน

- เป็นแสงที่แนะนำให้หลีกเลี่ยงโดยเฉพาะการถ่ายภาพบุคคลตอนเที่ยงๆ ถ้าเลี่ยงได้ก็ดี เพราะแสงตอนนี้ทั้งร้อนและแรง แคมยังมีทิศทางที่ตั้งฉากกับหัวเราด้วย ทำให้เกิดเงาตรงบริเวณใต้ตา จมูกและปาก นางแบบเหงื่อออก หรือหน้ามัน อย่างไรก็ตามนี้เหมาะสำหรับการถ่ายภาพกีฬา การแข่งขันหรือกิจกรรมต่างๆที่ต้องใช้สปีดชัตเตอร์สูง เพราะแสงแรงๆแบบนี้ทำให้เราสามารถที่ใช้สปีดชัตเตอร์สูงๆในการจับการเคลื่อนไหวได้นอกนั้นแล้วไม่ค่อยเหมาะกับการถ่ายภาพอย่างอื่นเท่าไร